

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія масової поведінки»

професійний обов'язковий освітній компонент

за освітньо-професійною програмою «Екстремальна та кризова психологія»
підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти за денною формою
навчання у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
за спеціальністю 053 «Психологія»

Рекомендовано кафедрою ПДОУ
на 2023- 2024 навчальний рік.
Протокол від « 8» серпня 2023 року
№ 1.

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни
«Психологія масової поведінки»

2023 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація (опис) навчальної дисципліни

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Психологія масової поведінки» сприяють глибокому й різнобічному дослідженню та аналізу впливів на особистість та її поведінку малих та великих груп, мас, поведінки людини у цілому, а також збагаченню наукового світогляду здобувачів та їх психологічної культури.

Даний курс передбачає теоретичне і практичне визначення концептуальних засад і методологічних принципів психології мас та масової поведінки; ознайомлення з сучасними підходами до соціально-психологічної практики; вироблення базових практичних умінь і навичок; формування морально-етичних норм і відповідальності; усвідомлення професійної ідентичності та становлення професійної компетентності.

Відмінною особливістю цього курсу є те, що на заняттях застосовується метод порівняльного аналізу масових соціально-психологічних феноменів, активне навчання, творче оперування засвоєними знаннями, розуміння перспектив розвитку сучасної соціальної та політичної психології, розвиток у здобувачів вищої освіти базових компетенцій психолога.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Назаров Олег Олександрович, професор кафедри психології діяльності в особливих умовах соціально-психологічного факультету, кандидат психологічних наук, професор.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 441. Робочий номер телефону – 707-34-78.
E-mail	nazarov@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	- соціальна психологія; - політична психологія.
Професійні здібності	- супервізія для психологів-практиків, соціальних працівників та працівників кадрових органів
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Теоретико-практичні аспекти організації психологічної підготовки майбутнього офіцера технічного профіля до діяльності в особливих умовах // Габітус. Науковий журнал Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій. –Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Випуск 18, Том 1. -С. 86-90. Назаров О.О., Кучеренко С.М., Кучеренко Н.С. Yurchynska H., Ananova I., Nazarov O., Salnikova T., Martynets L. Provision of qualified psychological assistance as a result of crisistraumatic events. AD ALTA: journal of interdisciplinary research. Vol. 12, Issue 2, Special Issue XXXI., MAGNANIMITAS Assn / Hradec Kralove, The Czech

	Republic, 2022. P. 94-99. http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/120231/papers/A_17.pdf Назаров О.О. Психологія діяльності рятувальника: зміст та проблеми для обговорення. Проблеми екстремальної та кризової психології, 2022. № 4(2). С. 30-37. http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/16953
--	---

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру що п'ятниці з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 434. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни: формування: професійно-орієнтованих знань про структурні компоненти, закономірності та функції соціальної психології, а також початкових умінь та навичок інформаційно-аналітичної роботи в галузі соціальної психології.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	очна (денна)
Статус дисципліни	обов'язкова професійна
Рік підготовки	3-й
Семестр	6-й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3,0
- кількість модулів	3
- загальна кількість годин	90
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	20
- практичні заняття (годин)	
- семінарські заняття (годин)	24
- лабораторні заняття (годин)	
- курсовий проект (робота) (годин)	
- інші види занять (годин)	
- самостійна робота (годин)	46
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)	диференційний залік

Передумови для вивчення дисципліни

Раніше мають бути вивченими такі дисципліни: загальна психологія, соціальна психологія, вікова психологія, психофізіологія, психологія управління в особливих умовах діяльності.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Екстремальна та кризова психологія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПРН
Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	ПРН 01.
Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.	ПРН 02.
Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.	ПРН 09.
Аналізувати психологічні особливості дій осіб в напружених ситуаціях професійної діяльності, регулювати власну поведінку в різноманітних ситуаціях професійної діяльності.	ПРН 20.
Критично оцінювати та аналізувати механізми різних форм масової поведінки за принципом психологічних чинників її регуляції, прогнозувати поведінку соціальних груп.	ПРН 24.

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ЗК 6.
Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.	СК 03.
Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до напружених ситуацій професійної діяльності	СК 13.

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. Маси, масова свідомість та масова поведінка.

Тема 1.1. Психологія масової поведінки як галузь науки та психологічних досліджень.

Тема 1.2. Маси та масова свідомість.

Тема 1.3. Механізми масової свідомості.

Тема 1.4. Масова поведінка як соціальний феномен.

Тема 1.5. Масові настрої та психологія масової комунікації.

МОДУЛЬ 2. Масові соціально-психологічні явища.

Тема 2.1. Психологія реклами та PR.

Тема 2.2. Психологія чуток та пліток.

Тема 2.3. Психологія релігії.

Тема 2.4. Психологія моди.

Тема 2.5. Етноси, нації та класи у психології мас.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна, вечірня) форма навчання					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	модульна контрольна робота
6 - й семестр						
Модуль 1. Маси, масова свідомість та масова поведінка..						
Тема 1.1. Психологія масової поведінки як галузь науки та психологічних досліджень.	8	2	2		4	
Тема 1.2. Маси та масова свідомість.	8	2	2		4	
Тема 1.3. Механізми масової свідомості.	8	2	2		4	
Тема 1.4. Масова поведінка як соціальний феномен	8	2	2		4	
Тема 1.5. Масові	12	2	4		6	Модульна

настрої та психологія масової комунікації						контрольна робота
Разом за модулем 1	44	10	12		22	
Модуль 2. Масові соціально-психологічні явища.						
Тема 2.1. Психологія реклами та PR.	10	2	2		6	
Тема 2.2. Психологія чуток та пліток.	8	2	2		4	
Тема 2.3. Психологія релігії.	8	2	2		4	
Тема 2.4. Психологія моди.	8	2	2		4	
Тема 2.5. Етноси, нації та класи у психології мас.	12	2	4		6	Модульна контрольна робота
Разом за модулем 2	46	10	12		24	
Разом за 6 семестр	90	20	24		46	
Разом	90	20	24		46	

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Психологія масової поведінки як галузь науки та психологічних досліджень.	2
2.	Маси та масова свідомість.	2
3.	Механізми масової свідомості.	2
4.	Масова поведінка як соціальний феномен.	2
5.	Масові настрої та психологія масової комунікації.	4
6.	Психологія реклами та PR.	2
7.	Психологія чуток та пліток.	2
8.	Психологія релігії.	2
9.	Психологія моди.	2
10.	Етноси, нації та класи у психології мас.	4
	Разом	24

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань.

1. Предмет, об'єкт, функції психології масової поведінки.
2. Соціальні норми та санкції у масовій поведінці.
3. Психологічна характеристика суспільної самосвідомості.

4. Масова свідомість, її структура та прояви.
5. Історія вивчення масової свідомості.
6. Загальні механізми функціонування масової свідомості.
7. Масова поведінка як діяльнісний прояв масової свідомості.
8. Взаємодія основних механізмів психології масової поведінки.
9. Поняття “маси” у філософії, соціології та соціальній психології.
10. Об’єднання особистостей у масу та зміни особистості в масі.
11. Деіндивідуалізація особистості.
12. Маса та її лідери.
13. Поняття про “циркулярну реакцію” як механізм стихійної поведінки.
14. Психологічна сутність “емоційного кружляння”.
15. Поняття та типологія натовпу. Психологічні фактори існування натовпу.
16. Роль лідера в натовпі і механізми управління натовпом.
17. Види та прояви натовпу.
18. Психологія організованої публіки.
19. Психологія неорганізованої публіки.
20. Умови, етапи розвитку та специфічні особливості паніки.
21. Сутність, види та розвиток масової агресії.
22. Соціально-психологічна сутність масових настроїв.
23. Природа та сутність масових політичних настроїв.
24. Функції та види масових політичних настроїв.
25. Вплив на масові політичні настрої.
26. Сутність та механізми психологічного впливу.
27. Характеристика видів психологічного впливу.
28. Сутність, функції та ефекти масової комунікації.
29. Засоби масового комунікації та особливості їх впливу на маси.
30. Психологічна сутність та тенденції сучасної реклами.
31. Реклама та PR: сутність та відмінності.
32. Сутність та класифікація чуток / пліток.
33. Джерела й умови виникнення чуток / пліток.
34. Основні напрями використання та протидії чуткам / пліткам.
35. Психологічна сутність релігійної віри, її витоки, сутність та функції.
36. Психологія релігійного культу та типологія віруючих.
37. Сутність, функції та психологічні механізми моди.
38. Вплив моди на психологію мас. Конформізм як чинник моди.
39. Парадокс модника: сутність та типологія.
40. Основні поняття етнічної психології.
41. Етнос як національно-психологічний феномен.
42. Типологія та соціально-психологічні особливості етносів.
43. Український етнічний (національний) характер та його особливості.
44. Поняття та особливості класу (соціального прошарку) в психології масової поведінки.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчальні заняття за видами, виконання індивідуальних завдань, консультації, модульні контрольні роботи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання:

- методи навчання за джерелами набуття знань: лекція, пояснення, бесіда, обговорення матеріалу що вивчається;
- наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація, спостереження);
- методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається, а саме проблемний виклад та частково-пошуковий;
- робота з навчально-методичною літературою та із використанням технічних ресурсів;
- самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: диференційований залік, індивідуальні завдання, есе, реферати, доповіді тощо.

Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі індивідуального опитування; виступів на семінарських заняттях, виконання індивідуальних завдань; виконання модульних контрольних робіт тощо.

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційного заліку.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Вид навчальної роботи		Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів
I. Поточний контроль				
Модуль № 1	лекції	5	0	0
	семінарські заняття*	6	4	24
	модульна контрольна робота*	1	20	20

Разом за модуль 1				44
Модуль № 2	лекції	5	0	0
	семінарські заняття*	6	4	24
	модульна контрольна робота*	1	20	20
Разом за модуль 2				44
Разом за поточний контроль				88
II. Індивідуальна самостійна робота				12
III. Диференційований залік				0
Разом за всі види навчальної роботи				100

* – обов’язкові види навчального контролю.

Поточний контроль.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті:

- 4 бали – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни.
- 3 бали – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє.
- 2 бал – завдання виконане частково.
- 1 бал – завдання виконане частково, допущено значні помилки.
- 0 балів – завдання не виконане.

Модульний контроль.

Перелік теоретичних питань для підготовки до модульного контролю:

Модуль № 1.

1. Предмет, об’єкт, функції психології масової поведінки.
2. Принципи психології масової поведінки.
3. Соціальні норми та санкції у масовій поведінці.
4. Поняття суспільної свідомості та її структура.
5. Психологічна характеристика суспільної самосвідомості.
6. Масова свідомість, її структура та прояви.
7. Зміст та властивості масової свідомості.
8. Типології масової свідомості. Форми масової свідомості.
9. Історія вивчення масової свідомості.
10. Загальні механізми функціонування масової свідомості.
11. Масова поведінка як діяльнісний прояв масової свідомості.
12. Зараження як механізм психології масової поведінки.
13. Навіювання як механізм психології поведінки.
14. Наслідування як механізм масової поведінки.
15. Взаємодія основних механізмів психології масової поведінки.
16. Поняття “маси” у філософії, соціології та соціальній психології.
17. Сутність і види мас.
18. Об’єднання особистостей у масу.

19. Зміни особистості в масі.
20. Деіндивідуалізація особистості.
21. Маса та її лідери.
22. Руйнування маси.
23. Поняття про “циркулярну реакцію” як механізм стихійної поведінки.
24. Етапи циркулярної реакції. Поняття “емоційного кружляння”
25. Поняття та типологія натовпу. Психологічні фактори існування натовпу.
26. Зібрана та незібрана публіка, її види.
27. Роль лідера в натовпі і механізми управління натовпом.
28. Масові психічні прояви.
29. Види та прояви натовпу.
30. Психологія організованої публіки.
31. Психологія неорганізованої публіки.
32. Умови, етапи розвитку та специфічні особливості паніки.
33. Сутність, види та розвиток масової агресії.
34. Соціально-психологічна сутність масових настроїв.
35. Природа та сутність масових політичних настроїв.
36. Етапи та рівні розвитку політичних настроїв.
37. Функції та види масових політичних настроїв.
38. Вплив на масові політичні настрої.
39. Сутність, основні риси та функції психологічного лідерства.
40. Сутність та механізми психологічного впливу.
41. Характеристика видів психологічного впливу.
42. Сутність та функції масової комунікації.
43. Система та засоби масової комунікації.
44. Ефекти масової комунікації.
45. Засоби масового комунікації та особливості їх впливу на маси.

Модуль № 2.

1. Психологічна сутність реклами.
2. Тенденції сучасної реклами.
3. Психологічне підґрунтя довіри до реклами.
4. Механізми реклами: збудження бажань, навіювання, зараження, наслідування.
5. Реклама та PR: сутність та відмінності.
6. Політична реклама та PR.
7. Сутність та класифікація чуток / пліток.
8. Джерела й умови виникнення чуток / пліток.
9. Функції чуток / пліток.
10. Особливості циркуляції чуток / пліток.
11. Основні напрями використання чуток / пліток.
12. Протидія чуткам / пліткам.
13. Релігія: витоки, сутність та функції.
14. Психологічна сутність релігійної віри.

15. Типологія віруючих.
16. Психологія релігійного культу.
17. Релігійні дії.
18. Марновірства і забобони.
19. Мотиви звертання до релігії.
20. Сутність та функції моди.
21. Психологічні механізми моди.
22. Мода як масове наслідування. Чинники модності.
23. Вплив моди на психологію мас.
24. Конформізм як чинник моди.
25. Елементи розповсюдження моди.
26. Парадокс модника: сутність та типологія.
27. Основні поняття етнічної психології.
28. Етнос як національно-психологічний феномен.
29. Типологія та соціально-психологічні особливості етносів.
30. Фактори, що впливають на національно-психологічні явища.
31. Етнічний (національний) характер та його особливості.
32. Поняття та особливості класу (соціального прошарку) в психології масової поведінки.

Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання модульних контрольних робіт.

Модулі № 1 та № 2

- 20 балів – завдання вірно виконано з дотриманням всіх вимог до виконання есе;
 15-19 балів – завдання виконано вірно, але недостатнє обґрунтування відповіді, допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;
 8-14 балів – завдання розв'язано частково, недостатнє обґрунтування відповіді, допущені граматичні чи стилістичні помилки;
 1-7 балів – завдання розв'язано частково, відсутні обґрунтування відповіді, допущені суттєві граматичні чи стилістичні помилки;
 0 балів – відповідь відсутня.

Індивідуальні завдання.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань.

- 11-12 балів – самостійна робота здобувачем виконана в повному обсязі;
 10 балів – робота виконана в повному обсязі, але допущені незначні помилки;
 9 балів – робота виконана майже на 90% від загального обсягу;
 8 балів – обсяг виконаних завдань становить від 80% до 89% від загального обсягу;
 7 балів – здобувач виконав лише від 70% до 79% від загального обсягу;
 6 балів – обсяг виконаної роботи становить від 50% до 69% від загального обсягу;
 4 бали – виконана частина роботи складає від 40% до 49% від загального обсягу;
 3 бали – складає від 20% до 39% від загального обсягу;

2 бали – обсяг виконаних завдань складає від 10% до 19% від загального обсягу;
 1 бал – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу;
 0 балів – завдання передбачене на індивідуальну самостійну роботу здобувачем не виконане.

Підсумковий контроль.

Здійснюється шляхом підрахунку сумарної кількості балів, отриманих разом за всі види навчальної роботи та накопичених протягом семестру, за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України.

Перелік теоретичних питань для підготовки до диференційованого заліку:

1. Предмет, об'єкт, функції психології масової поведінки.
2. Принципи психології масової поведінки.
3. Соціальні норми та санкції у масовій поведінці.
4. Поняття суспільної свідомості та її структура.
5. Психологічна характеристика суспільної самосвідомості.
6. Масова свідомість, її структура та прояви.
7. Зміст та властивості масової свідомості.
8. Типології масової свідомості. Форми масової свідомості.
9. Історія вивчення масової свідомості.
10. Загальні механізми функціонування масової свідомості.
11. Масова поведінка як діяльнісний прояв масової свідомості.
12. Зараження як механізм психології масової поведінки.
13. Навіювання як механізм психології поведінки.
14. Наслідкування як механізм масової поведінки.
15. Взаємодія основних механізмів психології масової поведінки.
16. Поняття “маси” у філософії, соціології та соціальній психології.
17. Сутність і види мас.
18. Об'єднання особистостей у масу.
19. Зміни особистості в масі.
20. Деіндивідуалізація особистості.
21. Маса та її лідери.
22. Руйнування маси.
23. Поняття про “циркулярну реакцію” як механізм стихійної поведінки.
24. Етапи циркулярної реакції. Поняття “емоційного кружляння”
25. Поняття та типологія натовпу. Психологічні фактори існування натовпу.
26. Зібрана та незібрана публіка, її види.
27. Роль лідера в натовпі і механізми управління натовпом.
28. Масові психічні прояви.
29. Види та прояви натовпу.
30. Психологія організованої публіки.
31. Психологія неорганізованої публіки.
32. Умови, етапи розвитку та специфічні особливості паніки.

33. Сутність, види та розвиток масової агресії.
34. Соціально-психологічна сутність масових настроїв.
35. Природа та сутність масових політичних настроїв.
36. Етапи та рівні розвитку політичних настроїв.
37. Функції та види масових політичних настроїв.
38. Вплив на масові політичні настрої.
39. Сутність, основні риси та функції психологічного лідерства.
40. Сутність та механізми психологічного впливу.
41. Характеристика видів психологічного впливу.
42. Сутність та функції масової комунікації.
43. Система та засоби масової комунікації.
44. Ефекти масової комунікації.
45. Засоби масової комунікації та особливості їх впливу на маси.
46. Психологічна сутність реклами.
47. Тенденції сучасної реклами.
48. Психологічне підґрунтя довіри до реклами.
49. Механізми реклами: збудження бажань, навіювання, зараження, наслідування.
50. Реклама та PR: сутність та відмінності.
51. Політична реклама та PR.
52. Сутність та класифікація чуток / пліток.
53. Джерела й умови виникнення чуток / пліток.
54. Функції чуток / пліток.
55. Особливості циркуляції чуток / пліток.
56. Основні напрями використання чуток / пліток.
57. Протидія чуткам / пліткам.
58. Релігія: витоки, сутність та функції.
59. Психологічна сутність релігійної віри.
60. Типологія віруючих.
61. Психологія релігійного культу.
62. Релігійні дії.
63. Марновірства і забобони.
64. Мотиви звертання до релігії.
65. Сутність та функції моди.
66. Психологічні механізми моди.
67. Мода як масове наслідування. Чинники модності.
68. Вплив моди на психологію мас.
69. Конформізм як чинник моди.
70. Елементи розповсюдження моди.
71. Парадокс модника: сутність та типологія.
72. Основні поняття етнічної психології.
73. Етнос як національно-психологічний феномен.
74. Типологія та соціально-психологічні особливості етносів.

75. Фактори, що впливають на національно-психологічні явища.
76. Етнічний (національний) характер та його особливості.
77. Поняття та особливості класу (соціального прошарку) в психології масової поведінки.

Політика викладання навчальної дисципліни

Політика відвідування аудиторних занять (особиста присутність студента):

відвідування занять є обов'язковим компонентом в системі вивчення курсу, набуття загальних та фахових компетентностей (відвідування лекцій та практичних занять). За об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, стажування, мобільність, індивідуальний графік, інше) аудиторні види занять та завдань можуть бути трансформовані в систему дистанційного навчання.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання), до яких має бути виконано певне завдання. За наявності поважних причин (відповідно до інформації, яку надано деканатом) здобувач має право на складання індивідуального графіку вивчення окремих тем дисципліни. Роботи, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації; використання достовірної інформації з офіційних джерел у проектних завданнях. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Орбан-Лембрик Л.Б. Соціальна психологія: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. - К.: Академвидав, 2003. - 448 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://westudents.com.ua/knigi/537-sotsalna-psihologiya-orban-lembrik-lb.html>
2. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: [підручник: у 2 кн.]. Кн. 2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія / Л.Е. Орбан-Лембрик. - К.: Либідь, 2006. - 560 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: westudents.com.ua/knigi/537-sotsalnapsihologiya-orban-lembrik-lb.html
3. Коваленко А.Б., Корнев М.Н. Соціальна психологія: Підручник. Видання 2-

ге, виправлене та доповнене - К., 2006. - 400 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://library.udpu.edu.ua/library_files/414683.pdf

4. Корнєв М.Н., Фомічова В.М. Психологія масової поведінки / М.Н. Корнєв, В.М. Фомічова. - К.: Ін-т післядипломної освіти Київ. Нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка, 2000. - 268 с

5. Екстремальна психологія: Підручник / За заг. ред. проф. О.В. Тімченка -К.: ТОВ "Август Трейд", 2007. - 502 с.

6. Кризова психологія: Навчальний посібник /За заг. ред. проф. О.В. Тімченка. – Х.: НУЦЗУ, 2010. - 401 с.

7. Психологія мас: Навчальний посібник / автор-упорядник Я.Є. Кальба. - Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. - 208 с.

8. Туриніна, О.Л. Психологія масової поведінки: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. Л. Туриніна. -К.: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2020. - 152 с.

9. Різун В. Теорія масової комунікації: підручник / В.Різун - К.: Видавничий центр «Просвіта», 2009. – 260 с.

10. Москаленко В.В. Соціальна психологія. Підручник. Видання 2-ге, виправлене та доповнене – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 688 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.cul.com.ua/preview/sotcialna_psihologija-Moskalenko.pdf

11. Основи соціальної психології: підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностаї, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін.; за ред. М. М. Слюсаревського. – Київ : Талком, 2018. – 580 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/Osnovy-socpsych.pdf>

12. Дилігенський Г.Г. Соціально-політична психологія: посібник для вищих навчальних закладів. Київ: Освіта, 2016. 352 с.

13. Ануфрієва Н.М., Зелінська Т.М., Єрмакова. Н.О. Соціальна психологія: навч.- метод. посіб. Київ: Каравелла, 2009. 216 с.

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека психологічної літератури: <http://psylib.kiev.ua/>
2. Українські підручники он-лайн: <http://pidruchniki.ws/>
3. Психологічна бібліотека Псі-фактор: <http://psyfactor.org>
4. Наукова бібліотека Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова: <http://hklub.npu.edu.ua/>

Крім вказаних вище джерел є доцільним використання інших електронних ресурсів із зазначенням авторів, назви матеріалу на сайті та адреси в Інтернеті.

Розробник:
професор кафедри

психології діяльності в особливих умовах,
кандидат психологічних наук, професор

Олег НАЗАРОВ